

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 De pœna sacrilegij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

re videtur primum locum post sacramenta. Nec oportet in litera omnia sacrilegia enumerata intelligi: sed sat est & species, & gradus, ad quas, & quos ceteri reducuntur, accepisse.

¶ Ad tertium dubium dicitur, quod licet in litera non appareat explicite, in quo consistat ista diversitas formalis, videtur tamen insinuata per ipsa vocabula, & propterea non aliter expressa, ut. I. ratio personae, loci, & rei, ut distinguitur contra personam & locum, diversae rationis sanctitatem exigit. Nam persona sanctitatem personalem qua formaliter sanctum facit, ut subiectum sanctitatis exigit. Locus vero, ut contentivus personarum, ad divinum cultum sanctitatem expolcit. Res vero, licet diversissimo de sanctis sint, in hoc omnes conveniunt, quod relative sancte sunt vel quia sanctum faciunt, vel quia ad sanctos ordinantur &c. Et pro hoc patet responso ad objectionem, negando quod sit maior diversitas inter gradus unius speciei, quam inter species, quonia sicut inter locum, & relationem est distinctio generica, non autem inter relationes inter se: sic inter sanctitatem localem, & relationem. De personali autem manifestata est distantia non solum generica, sed etiam quia sola persona est simpliciter & absolute sancta, & cetera sunt sancta secundum quid, sicut cetera sunt sana secundum quid. At si alicui haec non satisfaciunt, inveniat meliora.

¶ Ad quartum dubium dicitur, quod licet diversae sanctitates unius personae ex diversis causis proveniant, puta, ex voto, ex ordine &c. omnes tamen conveniunt in hoc, quod personales sunt. Et propter ea unius speciei sanctitatis personae violatur.

¶ Ad quintum dubium dicitur, quod sicut agere contra iuramentum, est solum facere, vel velle facere contra illud, quod iuramento firmatum est: & similiter agere contra votum, est committere oppositum, vel omittere illud, quod voto firmatum est: ita agere contra sanctitatem alicuius, est incurere voluntarie in illud, ad cuius contrarium inest sanctitas illa. Verbi gratia. Persona cuiuslibet clerici est sancta quod ad hoc, quod non potest subici potestati seculari, & similiter locus quo ad hoc, quod non potest ibi extrahi aliquis violententer: & possessiones Ecclesiae quo ad hoc, quod non possunt donari &c.

Si quis oppositum faciat, sacrilegium est. Sed non quomodo longe peius, faciat, ut si detrasit pterea est sacrilegium. Et si tu eris memor de cetero cedeni libro. videbis, quod iuris postquam autem qui modo est sacrilegium, fieri non sacrilegium.

Si quis oppositum faciat, sacrilegium est. Sed non quomodo longe peius, faciat, ut si detrasit pterea est sacrilegium. Et si tu eris memor de cetero cedeni libro. videbis, quod iuris postquam autem qui modo est sacrilegium, fieri non sacrilegium.

Si quis oppositum faciat, sacrilegium est. Sed non quomodo longe peius, faciat, ut si detrasit pterea est sacrilegium. Et si tu eris memor de cetero cedeni libro. videbis, quod iuris postquam autem qui modo est sacrilegium, fieri non sacrilegium.

Si quis oppositum faciat, sacrilegium est. Sed non quomodo longe peius, faciat, ut si detrasit pterea est sacrilegium. Et si tu eris memor de cetero cedeni libro. videbis, quod iuris postquam autem qui modo est sacrilegium, fieri non sacrilegium.

Si quis oppositum faciat, sacrilegium est. Sed non quomodo longe peius, faciat, ut si detrasit pterea est sacrilegium. Et si tu eris memor de cetero cedeni libro. videbis, quod iuris postquam autem qui modo est sacrilegium, fieri non sacrilegium.

Si quis oppositum faciat, sacrilegium est. Sed non quomodo longe peius, faciat, ut si detrasit pterea est sacrilegium. Et si tu eris memor de cetero cedeni libro. videbis, quod iuris postquam autem qui modo est sacrilegium, fieri non sacrilegium.

Si quis oppositum faciat, sacrilegium est. Sed non quomodo longe peius, faciat, ut si detrasit pterea est sacrilegium. Et si tu eris memor de cetero cedeni libro. videbis, quod iuris postquam autem qui modo est sacrilegium, fieri non sacrilegium.

In sua heretur in Epistola ad Eusebium, a medio illius incipit, Et si cuncta corporis mei

In q. 154. ar. 10. ad 2.

ARTICULVS IIII.

Utrum poena sacrilegij debeat esse pecuniaria.

AD QVARTVM sic proceditur. I. Videtur, quod poena sacrilegii non debeat esse pecuniaria. Poena pecuniaria non solet imponi pro culpa criminali: sed sacrilegij est culpa criminalis, unde capitali sententia punitur secundum leges civiles. ergo sacrilegij non debet puniri poena pecuniaria.

¶ 2. Praet. Idem peccatum non debet duplici poena puniri, secundum illud Nahum 1. Non con surget duplex tribulatio: sed poena sacrilegij est excommunicatio, maior quidem, si violentia inferatur in personam sanctam, vel si aliquis incendat vel frangat ecclesiam, minor autem in aliis sacrilegiis. ergo non debet sacrilegij puniri poena pecuniaria.

¶ 3. Praet. Apost. dicit 1. ad Thess. 2. Non fuimus aliquando in occa-

occasionem avaritiae: sed hoc videtur ad occasionem avaritiae pertinere, quod poena pecuniaria exigatur pro violatione rei sacrae. ergo non ut talis poena esse conveniens sacrilegij.

SED CONTRA est, quod dicitur 17. q. 4. Si quis contumax, vel turbus fugitivum servum de atrio ecclesiae per vim extraxerit, non gestos solidos componat. & ibidem postea subdit. Quisquis inuenerit reus sacrilegij, triginta libras carminati argenti purissimi componat.

RESPON. Dicendum, quod poenis infligendis duo sunt consideranda. Primum quidem, aequalitas ad hoc quod poena sit iusta, ut in quo quis peccat, per hoc torquetur, ut dicitur Sapientia 11. Et hoc modo conveniunt poena sacrilegij, qui facris iniuriam inferit, est excommunicatio, per quam sacris arceat. Secundum autem consideratur utilitas: nam poena quasi medicina quaedam infligitur, ut his terribi homines, a peccato desistant. Sacrilegus autem qui sacra non reueretur, non sufficienter videtur a peccato arceri per hoc, quod sacra ei interduntur, de quibus non curat: & ideo secundum leges humanas adhibetur capitalis poena: secundum vero Ecclesiae statuta, quae mortem corporalem non infligit, adhibetur poena pecuniaria, ut saltem temporibus homines a sacrilegiis reuocentur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Ecclesia mortem corporalem non infligit, sed loco eius in fligit excommunicationem.

AD II. dicendum, quod necesse est duas poenas adhiberi, quando per unam non sufficienter reuocatur aliquis a peccando: & ideo oportuit supra poenam excommunicationis adhiberi aliquam temporalem poenam ad coercendum homines, qui spiritualia contemnant.

AD TERTIVM dicendum, quod si pecunia exigeretur abique occasione causa, hoc videtur ad occasionem avaritiae pertinere: sed quando exigitur ad hominum correctionem, habet manifestam utilitatem: & ideo non pertinet ad occasionem avaritiae.

Violentia, quae inferatur in personam Christi, non per modum corporis, sed per modum spiritus, & ideo sub speciebus sacramentalibus videtur ducit excommunicationem. Item violentas iniurias facerem personae, & ideo non possunt donari &c.

Et haec de tota questione de sacrilegio suffraganeum pro more.

QVAESTIO C.

De simonia in sex articulos diuisa.

INDE considerandū est de simonia. ET CIRCA hoc quæ riantur sex.

- ¶ Primo, Quid sit simonia.
- ¶ Secundo, Vtrum liceat pro sacramentis pecuniam accipere.
- ¶ Tertio, Vtrum liceat accipere pecuniam pro spiritualibus actibus.
- ¶ Quarto, Vtrum liceat uendere ea, quæ sunt spiritualibus annexa.
- ¶ Quinto, Vtrum solum munus a manu faciat simoniacum, an et munus a lingua, & ab obsequio.
- ¶ Sexto, De poena simoniaci.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum simonia sit studiosa uoluntas emēdi, uel uendendi aliquid spirituale, uel spirituali annexum.

AD PRIMVM sic procedit.

Vt, q̄ simonia non sit studiosa uoluntas emēdi, uel uendendi aliquid spirituale, uel spirituali annexum. Simonia n. est hæresis quædam. dicitur. n. * 1. q. 1. Torribilior est Macedonii, & eorū qui circa ipsum sunt, Sancti spiritus impugnatorum, impia hæresis, quæ simoniacorum. Illi. n. creaturam & seruum Dei patris & filii Spiritum sanctum delirando fatentur. isti uero eundem spiritum sanctum efficiunt seruum suum. Omnis enim dominus qd̄ habet, si uult, uendit siue seruum siue aliquid aliud eorum quæ possidet. Sed infidelitas non consistit in uoluntate, sed magis in intellectu, sicut & fides, ut ex supra* dictis patet: ergo simonia non debet per uoluntatem diffiniri.

¶ 2. Præ. Studiose peccare est peccare ex malitia, quod est peccare in Spiritum sanctum. Si ergo simonia est studiosa uoluntas peccandi, sequitur quod semper sit per peccatum in Spiritum sanctum.

¶ 3. Præ. Nihil est magis spirituale q̄ regnum cælorum: sed licet emere regnum cælorum. dicit n.* Greg. in quadam Homil. Regnū cælorum tantum ualeat, quantum habes: ergo nō est de simonia uel de emere aliquid spirituale.

¶ 4. Præ. Nomen simoniæ a Simone mago acceptum est, de quo legitur Act. 8. q̄ obtulit Apostolis pecuniam ad spirituales potestates emendam, ut scilicet quibuscumque manus imponeret, reciperent Spiritum sanctum, nō

A autem legitur q̄ aliquid uoluerit uendere: ergo simonia nō est uoluntas uendendi aliquid spirituale.

¶ 5. Præ. Multa alia sunt uoluntaria commutationes, præter emptionem, uel uenditionem, sicut pmutatio, transactio: ergo ut q̄ insufficienter diffiniat simonia.

¶ 6. Præ. Omne quod est spirituale annexum, est spirituale. superflue ergo additur, uel spirituali annexum.

¶ 7. Præ. Papa secundum quosdam non potest committere simoniam: potest autē emere, uel uendere aliquid spirituale: ergo simonia non est uoluntas emendi, uel uendendi aliquid spirituale, uel spirituali annexum.

SED CONTRA est, quod * Gre. dicit in registro. Altare, uel decimas, uel Spiritum sanctum emere, uel uendere, simoniacā hæresim esse nullus fidelium ignorat.

RESPON. Dicendum, q̄ sicut supra* dictum est, actus aliquis ē malus ex genere, eo q̄ cadit super materiam indebitam. Emptionis autem & uenditionis est materia indebita res spiritualis, triplici rōne. Primo quidem, quia res spiritualis non potest aliquo terreno pretio compensari, ut de Sapientia dicitur Prouerb. 3. Pretiosior est cunctis opibus, & omnia quæ desiderantur, huic non ualent comparari. Ideo etiam Petrus in ipsa sui radice simoniacam prauitatem condemnans, dixit. Pecunia tua tecum sit in uenditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possidere. Secundo, quia id non potest esse debita uenditionis materia, cuius uenditor non est dominus, ut patet in autoritate supra* inducta. Prelatus autem Ecclesie non est dominus spiritualium rerum, sed dispensator, secū dum illud primæ ad Corinth. quarto. Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei.

Tertio, quia uenditio reputat spiritualium origini, quæ ex gratuita uoluntate Dei proueniunt. Vnde & Dominus dicit Matthæi decimo. Gratis accepistis, gratis date. Et indeo aliquis emendo, uel uendendo rem spirituales, irreuerentiam exhibet Deo, & reb. diuinis, propter quod peccat peccato irreligiositatis.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut religio consistit in quadam fidei professione, q̄ tamen aliquis interdum non habet in corde, ita et uitia opposita religioni habent quadam professionem in fidelitatis, licet quandoque non sit infidelitas in mente. Secundum hoc ergo simonia, hæresis dicitur secū

ditatis domare: ideo etiam in concupiscibili oportet aliquam habitualē perfectionem ponere. Ambiguum uero est, in quæ carum, s. in uoluntate, an in concupiscibili dicenda sit esse simpliciter & absolute sicut in subiecto, hu iusmodi uirtus: qd̄ euidenter non apparet sine discussione actuum propriorum huiusmodi uirtutis. Et propterea usq; ad dictū locū differatur ultima definitio. Quæ tum autem ad præsentem litteram, potest gloriari, quod intelligitur de partibus iustitiæ: quæ stricte, & proprie sunt partes iustitiæ, quas Tullius enumerauit, quæ. s. habent rationem debiti ad alterum, ita q̄ sine eo non saluatur morum honestas. Liberalitas autem, & huiusmodi, non sūt huiusmodi, sed parum habent de ratione debiti non ad necessitatem, sed propter melius, ut superius i. q. 80. patet ubi de partibus iustitiæ tractatur.

In responsione ad septimum, nota primo, quod Papa potest committere peccatum simoniæ sicut peccatum adulterii, & aliorum uiciorum, quibus nullam censuram incurrat. & hoc est clarum.

Nota secundo, q̄ cum duplex sit pecunia, q̄ Papa possit recipere. s. ecclesiæ, uel prophana: quæcumque recipiat, ut pretium spiritualis rei, simoniam committit quia neutra est sua: Et de prophana parte de ecclesiastica uero in littera declaratur: quia Papa nō est dominus, sed dispensator principalis pecuniæ ecclesiasticæ: ac per hoc pecunia ecclesiæ non est sua absolute ut possit ad libitum de ea disponere.

Nota tertio, q̄ cū potestas Papæ, quo ad

Habentur in q. 1. c. Altare.

1. 2. q. 18. ar. 1.

Argum. 1.

D. 11. 37.